

JORDI PLAY

MPRO ORO
MPRO OR

L'antídot de la desconfiança

Les inversions en or es consoliden en temps de crisi com un refugi segur i d'alta rendibilitat a llarg termini i, de retruc, fan proliferar els negocis de compra-venda d'aquest metall preciós a cada cantonada. Des que es va descobrir la primera joia d'or fa 5.000 anys, que el seu valor no ha parat de créixer. EL TEMPS visita botigues de compra-venda i d'inversions per a explicar com funciona un negoci al qual recorren cada vegada més ciutadans, decebuts del sistema bancari tradicional i preocupats per la seguretat dels seus estalvis, o desesperats per aconseguir diners en efectiu tot venent les seves joies.

La bombolla de les relíquies

Amb més de 5.000 anys d'història, l'or és una pedra angular de les finances d'estats i organismes econòmics internacionals. Des del 2008, el preu del gram d'or s'ha disparat: ha passat de 18 euros a 44. Tenim davant una nova bombolla, com la immobiliària?

“No hi pot haver més criteri, més cànion que l'or. Sí, l'or, que mai no canvia, que pot modelar-se en lingots, en barres, en monedes, que no té nacionalitat i que és etern, universalment acceptat com a valor inalterable per excel·lència”, afirmà el general Charles de Gaulle en una conferència de premsa el 4 de febrer del 1965. Amb aquestes paraules, el president francès pretenia posar fi a “l'imperialisme nord-americà” i tornar a un patró monetari que situés el dòlar al mateix nivell que l'or i no pas en un pla de superioritat respecte a les monedes europees. A parer seu, aquest patró de l'or havia d'evitar una

crisi econòmica mundial. La resposta dels Estats Units: De Gaulle i els seus assessors eren “salvatgement irracionals” i “idiotes”.

L'or és alguna cosa més que un material per a confeccionar joies. Mobilitza estats, ha originat guerres i conflictes diplomàtics greus durant la seva història, que arrenca fa més de cinc mil·lennis, quan se'n van descobrir les primeres peces a Romania. De fet, els economistes del banc d'inversió danès Saxo Bank asseguren en un estudi sobre les possibles conseqüències de la sortida de l'euro de Grècia que hi ha un 5% de possibilitats que s'hi produeixi una guerra civil, situació en la qual les monedes perdrien tot el

valor, el país cauria en una economia de barata i les famílies s'abocarien a invertir en or com a valor segur dels seus estalvis.

Una bombolla més? L'història de cotització de l'or fa difícil de parlar de bombolla conjuntural, perquè els encariments són constants en el temps, amb lleugeres fluctuacions a l'alça i a la baixa. Des de la dècada dels anys 30 fins a la dècada dels 70, quan l'administració Nixon trenca la vinculació oficial entre el preu de l'or i el valor del dòlar, el preu oficial del gram de l'or es va mantenir prou estable, a uns 35 dòlars l'unça (33,3 grams). Però d'aleshores ençà, el preu s'ha desbo-

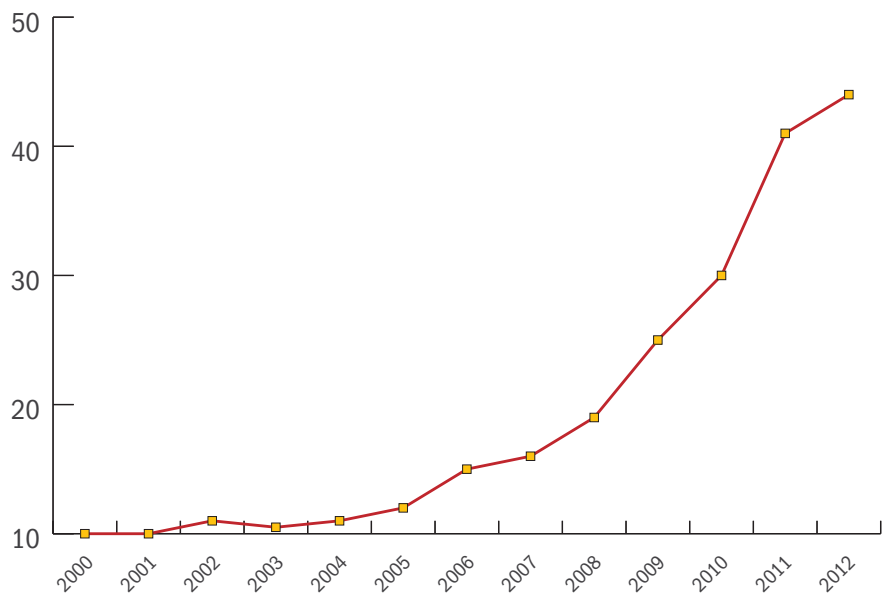
cat. L'any 2000, l'unça cotitzava a 280 dòlars, i el 2010 ja sobrepassava els 1.000 dòlars. Un valor totalment descompensat a l'alça respecte dels títols borsaris de les empreses mineres cotitzades, que fa que molts experts parlin d'una operació especulativa més que no respon de cap manera a necessitats industrials ni de demanda d'or de països emergents. Per a alguns altres, en canvi, l'augment dels preus de la darrera dècada s'explica, com ha succeït en més períodes de la història econòmica, per la davallada de la confiança en les divises convencionals, sobretot el dòlar i l'euro, que fan que els inversors apostin per un refugi segur i rendible a llarg termini, i perquè les reserves d'or al món cada vegada són menors. El mecanisme és el de l'oferta i la demanda i, com en el cas del petroli, a mesura que se'n consumeixen reserves, el bé esdevé més escàs i, per tant, més valorat pel mercat. Potser no es tracta d'una bombolla purament especulativa, però ja és innegable que es tracta d'una bombolla sostinguda en el curs de la història. L'economista John Keynes la va batejar com "la reliquia bàrbara" que prenía força en èpoques de vaques magres per a l'economia monetària i financera.

Qui té més or? Hom calcula que el total d'or extret de les mines fins ara és de 165.000 tones, que tenen un valor total aproximat de 7,40 bilions de dòlars. Les reserves oficials d'or són a mans dels bancs centrals com a dipòsits de valor. I qui té més or? La UE en posseeix 10.792 tones, els Estats Units 9.300 i Alemanya 3.401. El Fons Monetari Internacional, Itàlia i França se situen prop de les 2.500 tones. La resta de països van a molta distància (el Japó, 675 tones; el BCE, 522; Portugal, 421; i l'estat espanyol, 261). La resta de països tenen reserves de menys de les 200 tones, i Haití, Burundi, Oman i les Comores no en tenen ni un gram. Pel que fa a reserves privades d'or, el fons d'inversió Gold Shares en posseeix 1.200 tones, i multiplica per deu les reserves d'una desena més de fons d'inversió internacionals.

Ara bé, aquestes reserves disminueixen en temps de crisi financera i

En temps de crisi, l'or llueix més

Preu mitjà en euros per cada gram d'or

Font: JP Morgan, Goldman Sach, BNP Paribas

econòmica, i els darrers dos anys la majoria d'estats han retirat part de les seves reserves per a convertir-les en diner líquid. D'una altra banda, les previsions sobre el futur de l'or com a recurs natural apunten que el zenit arribarà d'aquí a uns 15 anys, quan les reserves mineres s'hauran esgotat i començarà el compte enrere d'aquest metall preciós. De fet, les companyies més importants de mineria ja han anunciat que bona part dels jaciments s'han esgotat, i descobrir-ne de nous és pràcticament impossible. Calen uns deu anys i desenes de milions de dòlars per a començar a explotar un jaciment nou. A més a més, la demanda d'or en les economies emergents es dispara. La Xina i l'Índia acumulen el 52% de la demanda d'or mundial, i el 2008 només representaven el 25%.

La bombolla és al carrer. Més enllà dels mercats financers, el negoci de l'or també és al carrer i a la vida quotidiana del ciutadà. Si fa una dècada les agències immobiliàries envaïen cada local lliure a les ciutats, d'ençà del 2008 proliferen els negocis de compra-venda d'or, i sovint omplen el buit que han deixat molts negocis relacionats amb la construcció. L'apreciació espectacular que ha tingut l'or

ha fet que se'n acumulés més que mai i que els preus siguin alts, tant per al qui compra com per al qui ven les seves joies. Només a Catalunya, hi ha registrats 673 establiments legals que es dediquen a aquest negoci. I aquesta bombolla al carrer es tradueix també en una bombolla exportadora. Els darrers tres anys, les exportacions espanyoles d'or han crescut d'un 500%. La raó? No és que es produeixi més or, sinó que bona part del que contenen les joies dels particulars o dels establiments es fon i s'acaba exportant a uns altres països. Tanmateix, alguns col·leccionistes i galeristes alerten que aquesta febre de l'or farà que es perdin peces d'un gran valor patrimonial. Es tracta de monedes, joies o més objectes de col·leccions familiars i privades. El fet que l'or es pagui tant i que aquestes peces hagin abaixat el valor al mercat artístic fa pensar als experts en art que es fonen peces que formen part de la nostra història.

Sigui com sigui, no sembla pas que la febrada hagi de remetre aviat. Durant molts mil·lennis ha fet perdre el nord a governants i poderosos, i de fa uns quants anys s'ha instal·lat a la societat estructuralment, sense tenir en compte ni estrats ni butxaques.

Gemma Aguilera